

Конфлікт з будівництва нового укриття перейшов у міжнародну площину

Це думка керівника групи контролю демократичних змін Українського незалежного центру політичних досліджень Ілона Білана. Вона стосується ситуації, що склалася довкола будівництва нового укриття над четвертим блоком Чорнобильської АЕС.

Він нагадує: 11 березня 2004 року після переговорів голови асамблеї донорів Чорнобильського фонду «Укриття» Х. Блікса та Президента України Л. Кучми було оголошено міжнародний тендер на проектування і будівництво нового безпечного укриття, який назвали конфайментом.

У тендері взяли участь 15 компаній. На першому етапі змагалися французьке спільне підприємство «Новарка» у складі компаній «Vinci» і «Voaugues» та американсько-український консорціум «СН2М-САІ Чорнобиль», у складі якого була й українська будівельна асоціація «Інтербудмонтаж». Коли учасники тендера представили свої технічні пропозиції, виявилось, що початкова вартість споруди в «Новарки» — близько 450, а в СН2М-САІ — близько 590 млн. доларів.

На другому етапі, який завершився в листопаді 2005 року, учасники тендера представили свої комерційні пропозиції з проектування і будівництва НБК та введення його в експлуатацію. Вартість проектів в обох учасників

тендера була змінена. Французькі підприємці підвищили її на 66 млн. доларів, а американці, навпаки, — зменшили на 14 млн. доларів.

У січні 2006 року Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) та Група управління проектом прийняли попереднє рішення — віддати перевагу компанії «Новарка». Оголосити його мали 14 лютого на асамблеї донорів Чорнобильського фонду «Укриття». Втім, цього не сталося, бо за кілька днів до оприлюднення результатів французький консорціум повідомив про свою відмову від низки взятих зобов'язань. Засідання асамблеї було перенесено на березень. Та черговий розгляд питання про будівництво конфаймента відбувся лише у червні, однак результати конкурсу так і зависли в повітрі.

Виходячи з обставин, що склалися навколо результатів тендера, Ігор Грамоткін, генеральний директор ЧАЕС, яка взяла на себе роль замовника, вирішив відхилити всі пропозиції і підписав наказ про анулювання тендера. Основна мотивація його такого кроку — недостатньо чіткі технічні умови реалізації проекту.

Сумніви українських фахівців — небезпідставні. У висновку про оцінку тендерних пропозицій незалежного експерта Б. Гув'є, який ЄБРР категорично відмовився брати до уваги, стверджується, що звіт оцінювального комітету було підігнано під кон-

курсні пропозиції консорціуму «Новарка», а це поставило учасників тендера в нерівні умови. Мало того, були виявлені відхилення від конкурсної документації, які були погоджені лише з «Новаркою», а не із замовником. А це спричинило скорочення обсягів робіт майже на 20 відсотків, що становить понад 100 млн. доларів, зниження ступеня відповідальності консорціуму.

І тепер склалася така ситуація, що країни-донори можуть відмовитися від фінансування будівництва «Укриття-2». Цю думку висловив президент ЄБРР Ж. Лем'єр Коментуючи конфлікт довкола проведеного тендера, він зазначив, що Україна — визначальна сторона, і саме вона повинна прийняти остаточне рішення. Однак якщо Україна скаже: «Нам цього не треба», донори можуть відповісти: «Гаразд, тоді немає грошей».

Отже, конфлікт з будівництва НБК перейшов у міжнародну площину і його необхідно врегулювати. Найголовніше тут — не здійснення проекту. Але якщо першість буде надано національним інтересам, чесності та прозорості у виборі переможців тендера, а не прогнанню перед Заходом, то, можливо, нам вдасться уникнути чергової надзвичайної ситуації. В іншому разі — біль Чорнобиля залишиться майбутнім поколінням, які навряд чи зрозуміють нас.